

Keršanska odreja.

IV.

Lenoba.

Tudi lenoba se včasih mladega človeka prav zgodaj postavi, in če se ji človek v mladosti vdá, je večidel zanikern ves čas svojega življenja, ter si sam na duši in telesu, za časno in večno življenje veliko škoduje. Če ravno v tej reči starši svoje otroke naj bolj poznajo, pa vendar tudi učeniku ne manjka priložnosti, da spozná lenobo in zanikernost otrok za učenje in delo. Če toraj najde, da so ji kateri otroci posebno nagnjeni, ali da se ji zelo vdajajo, naj si vse prizadene, da jim gerdobno lenobo prav živo popiše, in jih prav z mladega od nje odverne.

a) Učenik naj mladini razloži, da je Bog človeka po storjenem grehu k delu obsodil, in večkrat še k trudapolnemu delu: „V potu svojega obraza si boš svoj kruh služil“. Delo je človeku za pokorjenje in očiševanje njegove duše. Če se tedaj človek v lenobi pase, se obsojenju svojega stvarnika ustavlja, in njegovo leno življenje stvarniku ne more drugače kakor zoperno biti, — in da je leno življenju kakor ljudem, tako tudi Bogu samemu res zoperno, skaži v prilikah, ki jih je Jezus sam pravil: Leni hlapec je po dopovedovanju božjega sina na rokah in nogah zvezan veržen bil v vnanje tamnice, t. j. v pekel. Zopet nam v podobi delavcev v vinogradu pokaže kristijane, kateri od zgodnjega jutra do terdega mraka v vinogradu delajo; lenuhe, ki čas prodajajo, je gospod poprijel in jih tudi poslal v vinograd delat, da bi nosili težo in vročino dneva; zvečer jim je še delil plačilo, toda le njim, ki so delali; — in božji sin ni le v prilikah kazal, da je le delavnost, nikakor pa lenoba Bogu dopadljiva, temuč je ta nauk tudi s svojim lastnim zgledom poterdoval. Od mladosti do smerti na križu je bilo njegovo življenje delavno, truda polno življenje: s svojim delom in trudom je on naše delo in prizadevanje, ne pa lenobe, posvetil.

b) Lenoba je že sama na sebi pregrešna. Še časno blago in premoženje se nekakor z lenobo, temuč le z delom, trudom in prizadevanjem zadobi. Ali bo mar kristijan večne, neskončne, neprecenljive dobrote z lenobo zadobil? Nikakor ne! Z lenobo človek zametuje naj več dobrote, ne spozná vrednih svojega prizadevanja, toraj s tim zgubi tudi nebesa, in si z lenobo le služi pogubljenje.

c) Razlôži svojim učencem in učenkam na dalje, da lenoba ni le sama na sebi pregrešna, temuč da iz nje izvirajo tudi druge pregrehe. Človek je za delo vstvarjen, in mora vedno kaj opraviti imeti: ako si spoštenega, dolžnostim svojega stanu primerjenega dela ne izvoli, iskal si bo pa drugačnih opravkov. Leni bo iskal družine, in kake družine? ne pridnih, ker družina pridnih ga bôde; iskal bo družine sebi enakih, družine lenuhov; med njimi bo slišal slabo govorjenje in dobil igre, pijančevanje in druge posvetne in pregrešne kratkočase; med njimi bo imel priložnost, da bo zapravljaj denarje in premoženje. Zapravljati premoženje se bo toraj naučil, zaslužiti si ga pa v lenobi ne bo mogel; mislil bo tedaj, kako bi si lahko in zložno denarja in časnega blagá zadobil, mislil bo na zvižace, goljŕije, tatvine in druge krivice. Ti in taki naj hujši grehi izhajajo iz lenobe, kar sv. Bernard v neki priliki živo popiše, rekoč: „Kakor se voda, ki je v globočinah zaperta in se ne odteka, usmradi in mnogoteri merčes zaredi, tako se človek v lenobi popači, in se vdá vsemu nečistemu veselju“. — In zopet pravi neki cerkveni oče: „Ako hočeš, da bi te hudi duh ne skušal, tako ne daj, da bi te dobil v lenobi“.

d) Ako se ti pa otroci na lepo prigovarjanje ne vdajo, jih s silo in kaznovanjem k delavnosti in pridnosti primoraj. V taki okolisčini jim boš s kaznovanjem še posebno dobroto skazal. Kolikor je v tvoji moči, napeljuj otroke tako, da bodo ne le v šoli, ampak tudi doma se učili ali pa kaj družega njim primerjenega dela imeli; ne daj, da bi se brez vsega dela po vasi ali drugod klatili in lenobo pasli; ako lepa beseda ne zdá, le oestro jih vzemi v strah. Če ravno otroci zdaj še ne morejo prevdariti in spoznati, kako dobro jim hočeš, ti bodo pa v poznejših letih, ko bodo bolj spoznali, zato hvalo vedili, še toliko bolj pa ti bodo v večnosti za tvoje prignanjanje k pridnosti in za vse tvoje prizadevanje hvaležni. Naj pristavim sem še znane besede pervega našega pesnika, ki pravi:

„Lenega čaka stergan rokav,
Pal'ca beraška, prazen bokal“.

Od druge strani pa mladini kaži, kako naj se čas življenja pridno obrača.

a) Imeniten je čas pričujočega življenja; kar v njem po božji volji, pridno, po svojem stanu zvesto in v imenu božjem delamo, delamo vse za svoje zveličanje. Koliko dobrih del

tedaj pridni človek stori! kolika škoda pa je, sedanji čas v lenobi zapravljati — ker se v večnosti nič več popraviti, nič več delati, nič več pridobiti ne dá!

b) Čas življenja — čas dela — akoravno je imeniten, je pa vendar le silno kratek. Dan za dnevom tako neprevidoma zginе, nič več ga ni nazaj, — starost se tako naglo približa, da ne veš kdaj, naj daljše življenje proti večnosti ni toliko, kakor en trenutek proti celemu dolgemu življenju. Vidiš, kako škoda je le ure, ktera bi ti v nemarni lenobi pretekla!

c) Ne dá se pa pretečeni čas za noben denar, za nobene zaklade nazaj priklicati ali kupiti. Vsaka škoda se še dá poravnati; le sama škoda zgubljenega časa se ne dá nikoli več poravnati.

Vsakemu ne še popačenemu mladenčku, vsaki še nedolžni deklici, pa tudi vsakemu vestnemu, keršanskemu učeniku bodo te zveličanske in slehernemu razumljive in po dolgih skušnjah toliko spričane resnice, ako jih le živo spremisli, tekuile in pripomogle, da bo vsak časek v delu svojega stana po duhu keršanstva rad in z veseljem prav obračal, to je, da bo vsak neprenehoma spolnoval vse dolžnosti svojega stana, in ne le zavolj časnega, pozemeljskega, minljivega dobička, ampak veliko več zavoljo večnega, nebeskega, neminljivega plačila, ki ga od gospoda vinogradovega — od svojega sodnika sme pričakovati.

Pedagogično zdravitelstvo.

Spisuje F. Vigete.

(Dalje.)

3. Pogreški vestni in verski.

Pogreški poželjivosti ali vestni se pri mladini naj gosteje nahajajo. Čeravno izvirajo tudi iz lahkomiselnosti, velike čutnosti, razberzdane domišljivosti, dolgega časa, iz slabih zgledov in iz zapeljivosti, je vendar le prvi vzrok brezskerbnost, nespravедljivo prizanašanje, napčno ravnanje, neprikladnost pri domačem in šolskem odgojevanji. Posamesne vestne napake se, ako se hitro in skerbno ne ustavijo, da se ne ponavljajo, lahko rodé in vkoreninijo prave verstne pogreške. Ozdravljali bi se ložeje, ako bi imeli odgojniki sami vselej za to potrebnih lastnosti. Za vestne pogreške imamo dobrih pripomočkov; pa